

Raadsvoorstel

Datum Raad
31 maart 2016

Portefeuillehouder
Pieter van de Stadt

Registratienummer
BR1600009

Onderwerp
Nota verbonden partijen 2016 - 2020

Gevraagde beslissing

1. De nota verbonden partijen 2016 - 2020 vast te stellen;
2. De bijlagen van de nota (uitvoeringsdocument verbonden partijen, format factsheet en overzicht verbonden partijen en vertegenwoordiging) voor kennisgeving aan te nemen.

Samenvatting

Deze nota geeft inzicht in het (wettelijk) kader van verbonden partijen. Ook geeft de nota een afwegingskader en een handvat voor het toe- en uittreden bij verbonden partijen. Daarna gaat de nota in op de vertegenwoordiging in verbonden partijen. Vervolgens besteedt de nota aandacht aan governance in de praktijk omdat er een grote diversiteit van verbonden bestaat. Het uitvoeren van een financiële en bestuurlijke risicio analyse geeft een profiel per verbonden partij. Het uitvoeren van risicomangement kan met de bestaande (wettelijke) instrumenten van informatievoorziening. Ook zijn er aanvullende mogelijkheden om bij te dragen aan de toezichthoudende, kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Financiële consequenties

Geen

Verdere procedure

De nota is de basis hoe we omgaan met verbonden partijen en heeft een looptijd van vier jaar. Jaarlijkse in september bespreekt de raad de factsheets van alle verbonden partijen.

Juridische aspecten

Wet gemeenschappelijke regelingen
Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording

Extern draagvlak/burgerparticipatie

De nota is geactualiseerd op basis van ervaringen en vragen in de afgelopen vier jaar van zowel de ambtelijke organisatie als de raadsleden. De raad is betrokken via een enquête aan alle raadsleden en een werksessie op 15 oktober. De informatie uit de enquêtes en de verbetervoorstellen uit de sessie zijn verwerkt in de nota. Voorafgaande aan de behandeling in commissie en raad is de conceptnota aan de raad toegelicht op de presentatieavond van 1 maart 2016.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

Nota verbonden partijen 2016 - 2010, T16.02321

Toelichting

Inleiding

In 2011 heeft de raad van Lansingerland de eerste Nota verbonden partijen vastgesteld met een looptijd tot en met 2015. De nota is gebaseerd op de aanbevelingen van het rapport 'sturen op afstand' (2010) van de rekenkamer. Elke gemeente dient over een nota te beschikken die de kaders aangeeft voor het aangaan van publieke en private samenwerkingen. Verbonden partijen zijn alle vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties en gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Lansingerland een bestuurlijk én een financieel belang heeft om (beleids)doelen van de gemeente te realiseren. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijk regelingen per 1 januari 2015 is het juridisch kader veranderd voor publieke samenwerkingen. Daarnaast neemt het belang van samenwerkingsverbanden toe door bijvoorbeeld uitbesteding (belastingheffing) of gezamenlijk oppakken van gemeentelijke taken en decentralisaties (jeugdzorg). De nota 2016 - 2020 is een actualisatie van de eerste nota en is verrijkt met de opgedane ervaringen van de afgelopen jaren. Deze nota verbonden partijen geeft ook een antwoord op de algemene vragen uit het interpellatiedebat (oktober 2015) over verbonden partijen. De toegezegde externe notitie in dit debat gaat in op de specifieke vragen en de constructie van een publiek-private samenwerking (PPS) en is aanvullend op deze nota verbonden partijen. In de brief van 1 december 2015 (U15.17180) hebben wij de raad over de relatie tussen de nota verbonden partijen en de externe notitie geïnformeerd.

Beoogd maatschappelijk effect

Het is van belang voor de gemeentelijke organisatie om grip te houden op verbonden partijen zodat alle verbonden partijen maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Een samenhangend beleidskader is nodig om te borgen dat we wet- en regelgeving en het beschikbare instrumentarium op een goede manier toepassen, zodat de raad invulling kan geven aan haar kaderstellende, toezichthoudende en controlerende taken.

De kernargumenten en kanttekeningen

1.1 Verbonden partijen vragen om een andere manier van besturen.

Als de gemeente de uitvoering van een publieke taak op afstand zet, is (volledige) directe invloed en sturing door de gemeente niet meer van toepassing. Aan de andere kant zijn verbonden partijen samenwerkingsverbanden die institutioneel en beleidsmatig geworteld in de (deelnemende) gemeenten en ontleen daaraan hun taakopdracht en hun democratische legitimatie. Dit maakt het omgaan met verbonden partijen complex. Daarom hebben we in de nota een hoofdstuk governance opgenomen waarin we, de beschikbare mogelijkheden en (extra) instrumenten om bestuurlijk en ambtelijk invulling te geven aan '(be)sturen op afstand', beschrijven.

1.2 Per 1 januari is 2015 de Wet gemeenschappelijk regelingen gewijzigd.

De nota is aangepast aan de nieuwe bepalingen in de wet. In de nota besteden we aandacht aan de versterking van de invloed van de raad, informatieplicht van het bestuur van een GR de mogelijkheid om een bedrijfsvoering organisatie op te richten.

1.3. In het afwegingskader voor verbonden partijen zijn afwegingen bij het stappenplan toegevoegd.

De nota geeft geen eensluidend antwoord op de vraag of we al doen niet moeten deelnemen aan een verbonden partij. De ervaring leert dat elke situatie om een specifieke afweging en een politieke keuze vraagt. In de afweging om wel of niet een samenwerking aan te gaan lopen we een stappenplan door. Dit is gelijk aan het stappenplan van de vorige nota. Nieuw is dat bij elke stap de aandachtspunten voor de afweging zijn genoemd. Dit afwegingskader hanteert de gemeente bij de toetreding tot een (nieuwe) verbonden partij.

1.4. De publiekrechtelijke weg verdient de voorkeur boven een privaatrechtelijke invulling.

De Gemeentewet spreekt de voorkeur uit voor publiekrechtelijke rechtsvormen boven privaatrechtelijke rechtsvormen. Daarvoor is gekozen omdat in de Gemeentewet en de Wgr bepaalde waarborgen zijn opgenomen bij publieke samenwerking voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid, die niet gelden bij privaatrechtelijke rechtsvormen.

1.5. Het college maakt een financieel overzicht bij uittreding uit verbonden partijen of bij het liquideren van een verbonden partij.

Deelname van de gemeente Lansingerland aan verbonden partijen is dynamisch. De potentiële veranderingen die leiden tot een heroverweging van de aangegane financiële en bestuurlijke relaties en het zo nodig ook uittreden of liquideren van een gemeenschappelijke regeling zijn opgenomen in de nota. In de nota is ook nieuw opgenomen dat bij toe- en uittreding in gemeenschappelijke regelingen het college de (financiële) consequenties en het proces in kaart brengt en dit aan de raad voorlegt.

1.6. Indien de gemeente meerdere AB-zetels heeft én de raad zijn behoefte aan een AB-zetel heeft uitgesproken, kunnen ook raadsleden in het AB zitting nemen.

Bij raadsregelingen kunnen enkel raadsleden in het AB en bij collegeregelingen enkel collegeleden. Bij gemengde regelingen (de meeste gemeenschappelijke regelingen) kunnen zowel college- als raadsleden deelnemen aan het AB. Bij één AB-zetel is dit een collegelid. In de gemengde gemeenschappelijke regelingen kunnen nadere afspraken zijn gemaakt over verhouding college- en raadsleden in het AB.

1.7. De gemeente stuurt altijd een zienswijze op een begroting.

Voor de begroting van de gemeenschappelijke regeling is in de Wgr (art. 35) geregeld dat het algemeen bestuur de begroting pas vaststelt, nadat de deelnemende partijen (op het niveau van de gemeenteraad) een zienswijze hebben kunnen geven op de inhoud van de begroting. Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling is overigens niet verplicht de zienswijze over te nemen. Om de betrokkenheid van de raad te borgen, dient de raad altijd een zienswijze op een begroting van een gemeenschappelijke regeling in, tenzij de raad gemotiveerd besluit dit niet te doen.

1.8. Jaarlijks vindt er een speciale raadsvergadering plaats om de zienswijzen van verbonden partijen te bespreken.

In samenspraak met de griffie is in juni 2016 één raadsvergadering gereserveerd voor het bespreken van alle begrotingszienswijzen van verbonden partijen, zonder commissiebesprekingen vooraf. Hiermee vergroten we de betrokkenheid van de raad en kunnen we beter voldoen aan de termijn voor het indienen van de zienswijzen.

1.9. Voor (nieuwe) private verbonden partijen zet het college zich in om vast te leggen dat de verbonden partij een begroting opmaakt.

Voor private verbonden partijen is geen werkwijze voor de begroting voorgeschreven. Voor (nieuwe) private verbonden partijen zet het college zich in om in de statuten dan wel in een aandeelhouders-overeenkomst (of andere te sluiten overeenkomsten met de verbonden partij) vast te leggen dat de verbonden partij een begroting opmaakt, goed te keuren door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en uiterlijk 1 augustus (vergelijkbaar met de nieuwe regeling voor gemeenschappelijke regelingen) voorafgaande aan het begrotingsjaar voor te leggen aan de aandeelhouders. Ook voor verenigingen en stichtingen die zijn te kwalificeren als verbonden partij nemen we een dergelijke bepaling op. De zienswijze procedure zoals bij gemeenschappelijke regelingen geldt hier echter niet voor.

1.10. De relatie met de verbonden partij vullen we in met het uitvoeren van “governance” in de praktijk.

Het van groot belang dat de gemeente goed op de hoogte is van (nieuwe) ontwikkelingen bij een verbonden partij en de informatievoorziening op orde is. De gemeente maakt hierbij gebruik van de zogenaamde vier elementen van good governance: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

1.11. Het lid van algemeen bestuur informeert de raad actief.

In de praktijk betekent dat de reguliere terugkoppeling van AB-leden plaatsvindt via de betreffende commissies onder het vaste agendapunt ‘verbonden partijen’. Het beleid in Lansingerland is ook dat het lid van het algemeen bestuur de raad actief informeert over belangrijke (nieuwe) ontwikkelingen die van invloed zijn op het beleid en/of de financiële positie, zoals bijvoorbeeld belangrijke investeringen.

1.12. De jaarlijkse factsheets worden aangevuld met de resultaten uit de risicoanalyse en gaan in op de doelmatigheid van een verbonden partij.

Door de resultaten van de risicoanalyse toe te voegen, bevorderen we de aandacht voor risicomanagement van verbonden partijen. Ook evalueren we op welke wijze de verbonden partij nog bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen. Elk jaar vindt een actualisatie plaats.

1.13. In de nota is een financiële en bestuurlijke analyse toegevoegd om het risicomanagement voor verbonden partijen vorm te geven.

Risicomanagement is een instrument om door middel van een financiële en bestuurlijke analyse te komen tot een bepaald risicoprofiel. Dit doet recht aan de diversiteit van verbonden partijen. In het schema is een aantal vragen gesteld voor het uitvoeren van een financiële analyse. De vragen richten zich voor dit onderdeel vooral op de begrippen control en governance en daarmee op sturing, beheersing en toezicht. In het tweede schema staan vragen over de uitvoering bestuurlijke analyse waarbij ook de begrippen welwillendheid, leiderschap en vertrouwen een onderdeel zijn. De vragen zijn nadrukkelijk bedoeld als hulpmiddel voor het doen van een analyse. Afhankelijk van het risicoprofiel zetten we (aanvullende) instrumenten, zoals bijvoorbeeld periodieke gesprekken met de verbonden partij en terugkoppeling door de portefeuillehouders in de commissievergaderingen.

Raadsbesluit

Datum Raad
31 maart 2016
Registratienummer
BR1600009

Onderwerp
Nota verbonden partijen 2016 - 2020

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat

- elke gemeente over een nota dient te beschikken die de kaders aangeeft voor het aangaan van publieke en private samenwerkingen;
- verbonden partijen een andere manier van besturen inhoudt en de diversiteit in verbonden partijen groot is;
- een samenhangend beleidskader nodig is om te borgen dat we wet- en regelgeving en het beschikbare instrumentarium op een goede manier toepassen;
- de raad invulling kan geven aan haar kaderstellende, toezichhoudende en controlerende taken.

Gelet op

- wet gemeenschappelijke regelingen;
- de gemeentewet;
- besluit begroting en verantwoording.

Besluit(en)

1. De nota verbonden partijen 2016 - 2020 vast te stellen.
2. De bijlagen van de nota (uitvoeringsdocument verbonden partijen, format factsheet en overzicht verbonden partijen en vertegenwoordiging) voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering
Van 31 maart 2016 ,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Marijke Walhout

drs. Pieter van de Stadt